

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Marek Wolf

Mezinárodní rok astronomie 2009

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 54 (2009), No. 1, 1--2

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/141878>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2009

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Mezinárodní rok astronomie 2009

VESMÍR
KOUZLO OBJEVŮ

MEZINÁRODNÍ ROK
ASTRONOMIE
2009

Marek Wolf, Praha

Na rok 2009 připadají hned dvě významná astronomická výročí. Především je to 400. výročí prvního použití dalekohledu k astronomickému pozorování, které uskutečnil Galileo Galilei. V r. 2009 uplyne shodou okolností i 400 let od zveřejnění slavného díla Johanna Keplera *Astronomia nova* (Nová astronomie), kterou vydal během svého pobytu v Praze. Jde o Keplerovu zásadní práci, ve které popsal první dva ze svých tří zákonů o pohybu planet. Mezinárodní astronomická unie (IAU) a UNESCO proto vyhlásily rok 2009 jako Mezinárodní rok astronomie (IYA 2009), který proběhne pod záštitou OSN.

Česká i světová veřejnost se má na co těšit, protože na tento rok je připravována řada velkolepých akcí. Jednou z nich je např. akce Jeden den s hvězdárnami světa, kdy přední světové observatoře budou nepřetržitě 24 hodin přenášet noční obraz svých dalekohledů a postupně předávat štafetu přímého přenosu dále, podle toho, kde bude právě noc. Další z celosvětových programů např. vyzývá *Pozorujte Jupitera tak, jak ho pozoroval Galileo Galilei před čtyřmi sty lety*. K této akci jsou připravovány jednoduché galileovské dalekohledy, aby pozorovatel zažil stejný pocit, jako když Galileo poprvé namířil svůj dalekohled na Jupitera. Ve výčtu mezinárodních akcí by neměla chybět ani zmínka o Valném shromáždění IAU, které se bude letos konat 3.–14. srpna v brazilském Riu. Z domácích akcí připomeňme např. mezinárodní konferenci Keplerův odkaz v kosmickém věku, která připomene 400. výročí od publikace slavného

---

Doc. RNDr. MAREK WOLF, CSc., Astronomický ústav MFF UK, V Holešovičkách 2, 180 00 Praha 8, e-mail: wolf@cesnet.cz

Keplerova díla. Akce proběhne ve dnech 24.–27. srpna v Národním technickém muzeu v Praze. V.t. <http://www2.ntm.cz/projekty/kepler2009>. V této souvislosti také připomeňme, že astronomie má v novodobých dějinách České republiky bohatou historii. Vždyť Česká astronomická společnost (ČAS) byla založena již v r. 1917 a její členský časopis *Říše hvězd* začal vycházet v r. 1920. Z nedávné doby pak uvedme vstup ČR do Evropské jižní observatoře (ESO), který umožní našim astronomům přístup k moderním observačním přístrojům.

Český organizační výbor, jehož předsedou je dr. Jiří Grygar (FzÚ AV ČR), stanovil čtyři hlavní priority pojetí IYA 2009 v České republice:

- Galileo, Kepler a další astronomové
- Vzdělávání a sdílení poznatků z poznávání vesmíru
- Vlastní zážitek z pozorování vesmíru
- Tmavá noční obloha

V rámci oslav IYA budou u nás pořádány nejen různé výstavy a akce pro veřejnost, ale v Karlově ulici č. 4, ve stejném domě, kde Kepler na poč. 17. století žil, bude otevřeno Keplerovo muzeum v Praze (scénář připravila doc. A. Šolcová). Dále budou probíhat vzdělávací programy pro učitele, přednášky pro veřejnost a různé soutěže (literární, fotografická). Během IYA dojde i k vyhlášení česko-polské oblasti ochrany před světelným znečištěním.

Slavnostní zahájení IYA v ČR se uskutečnilo 7. ledna 2009 za přítomnosti eurokomisaře pro vzdělávání J. Potočnika, prezidentky Mezinárodní astronomické unie dr. C. Cesarsky, předsedy Akademie věd ČR prof. V. Pačesa, předsedy Českého národního komitétu astronomického prof. J. Palouše, primátora hl. m. Prahy dr. Pavla Béma a dalších zástupců astronomických institucí přímo před orlojem na Staroměstském náměstí v Praze. Ve stejný den pak byla zahájena na prostranství mezi starou a novou scénou Národního divadla exteriérová výstava velkoformátových fotografií *Vesmír – dobrodružství objevů*, která obsahuje 48 unikátních snímků vesmírných objektů od těles sluneční soustavy až po vzdálené galaxie.

Oficiální celosvětové zahájení IYA pak proběhlo ve dnech 15.–16. ledna v Paříži v sídle UNESCO, kam se sjela téměř tisícovka delegátů ze 136 zemí. Českou republiku zde reprezentoval předseda ČOV dr. Jiří Grygar a místopředsedové dr. B. Jungwiert a P. Suchan. Jménem České republiky jako předsednické země EU při zahájení promluvil prof. Palouš. Slavnostního zahájení se zúčastnili i dva studenti Pedagogické fakulty Západočeské univerzity a zároveň členové Západočeské pobočky ČAS Miloslav Machoň a Jakub Toman, kteří zvítězili v loňské soutěži k roku astronomie, v.t. <http://www.astro.zcu.cz/cs/clanky/iya2009/5/>.

Případné další dotazy a náměty k akcím IYA 2009 je možné zasílat místopředsedovi organizačního výboru Pavlu Suchanovi (suchan@astro.cz), v.t. oficiální stránky <http://www.astronomie2009.cz>.